

Elektronische transacties binnen de Europese Unie

Met een voorstel voor een Verordening voor elektronische identiteiten en vertrouwensdiensten wil de Europese Commissie het vertrouwen vergroten in het elektronisch berichtenverkeer binnen de Europese Unie. Een rechtszekere digitale infrastructuur komt langzaam dichterbij.

TEKST Geert Lekkerkerker | FOTO Truus van Gog

Elektronische legitimatiesystemen – hierna eID's – worden in Nederland op dit moment alleen nog gebruikt voor een veilig digitaal verkeer bij transacties tussen geselecteerde partners. Een voorbeeld hiervan is de gegevensuitwisseling tussen het notariaat en het Kadaster en die van notarissen met hypotheekverstrekkers. Daarnaast kennen we de elektronische legitimatie voor de verstrekking van informatie aan een beperkt aantal overheidsdiensten. Het alom bekende DigiD, waarmee onder meer een elektronische belastingaangifte mogelijk is. De banken zijn hier al ver op weg. Een bankpas is een authenticatiemiddel dat niet alleen kan worden gebruikt voor transacties met de eigen bank, maar ook voor transacties met een groot aantal andere banken. In Finland kent men zelfs al een koppeling met diensten buiten het bancaire circuit. Het is daar mogelijk om met een authenticatiemiddel van een bank toegang te krijgen tot elektronische overheidsdiensten.

Hoewel het beeld genuanceerd oogt, lijkt er binnen de Europese Unie een vorm van tweedeling te zijn. Een aantal lidstaten heeft al meer of minder algemeen te gebruiken eID's, Finland, Estland, maar ook België, Duitsland, Spanje, Italië en Portugal. Voor de meeste overige lidstaten is de situatie zo ongeveer als in Nederland.

ESSENTIEEL

De Europese Commissie ziet de verdere opbouw van vertrouwen in online gegevensuitwisseling als essentieel voor de economische

ontwikkeling. Om het ontstaan van een digitale markt binnen Europa een nieuwe impuls te geven, kwam de Commissie medio 2012 met een voorstel voor een Verordening 'betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt'. Doel is dat op nationaal niveau gebruikte eID's een grensoverschrijdend bereik krijgen. Dat dit op nationaal niveau een stimulans zal zijn voor de ontwikkeling van algemeen te gebruiken eID's lijkt evident.

VERANTWOORDELIJK

De ontwerp-Verordening regelt dat de lidstaten hun eID-oplossingen kunnen aanmelden bij de Europese Commissie. Zo'n aanmelding moet resulteren in een erkenning van zo'n eID binnen de hele Europese Unie. Bij wijze van voorbeeld: een Duitser die beschikt over een erkend eID uit Duitsland, moet dit middel kunnen gebruiken voor de digitale aanvraag van een vergunning bij de Nederlandse gemeente waar hij zijn vakantiehuis heeft. Voorwaarde voor erkenning van zo'n eID is dat deze is uitgereikt door, in naam van of ten minste onder verantwoordelijkheid van de overheid. Dit laatste impliceert dat door private partijen uitgegeven eID's niet van erkenning zijn uitgesloten. Wél blijft de nationale overheid te allen tijde (eind)verantwoordelijk voor het vertrouwensniveau van de eID's. Dit betekent dat de betreffende lidstaat aansprakelijk is, wanneer de koppeling tussen een in die lidstaat uitgegeven eID en de natuurlijke persoon of rechtspersoon in wiens naam dat eID is gebruikt, in rechte met succes kan worden ontkend.

VOORSCHRIFTEN

Als wederzijds te erkennen 'vertrouwensdiensten' noemt het ontwerp de al langer bekende elektronische handtekening, het elektronische zegel – een e-identificatie voor bedrijven – en het elektronisch tijdstempel. Daarnaast worden genoemd de 'elektronische documenten' – gelijkwaardig aan papieren stukken omdat de integriteit en authenticiteit zijn gegarandeerd –, elektronische bezorgdiensten en websiteauthenticatie. Voor de 'gekwalificeerde verleners van vertrouwensdiensten' is een groot aantal voorschriften opgenomen. Zo worden zij onderworpen aan een verplichte jaarlijkse veiligheidsaudit en komt er een meldplicht ingeval zich een inbreuk voordoet op een systeem of product dat zij voeren; denk aan het probleem van DigiNotar. Ook de 'vertrouwensdiensten' en het toezicht erop moeten zich ontwikkelen op nationaal niveau. De ontwerp-Verordening voorziet dus niet in een Europees eID en in een Europees toezicht. De lidstaten krijgen de mogelijkheid hun oplossingen aan te melden, waarna een Europese erkenning kan volgen wanneer aan de eisen van 'Brussel' is voldaan.

UITDAGING

Op niet al te lange termijn zullen burgers en bedrijven de beschikking hebben over middelen om zich in het digitale verkeer te legitimeren, die generiek inzetbaar zijn. Voor de mogelijkheid het berichtenverkeer zelf te beveiligen en onbetwistbaar te voorzien van een vaste dagtekening, geldt hetzelfde. De betrouwbaarheid van, het vertrouwen in en het vertrouwd zijn met digitale communicatie, digitale documenten en een digitale procesgang zullen verder toenemen. Dit alles onderlijnt voor het notariaat de uitdaging om enerzijds hierin mee te gaan, maar anderzijds ook steeds dat extra te blijven bieden. 'Technologie maakt ons leven makkelijk en aangenaam ... maar kan ons leven ook sturen', schrijft mevrouw Prins in haar lezenswaardige artikel over de implicaties van technoregulering in het privaatrecht (WPNR 11/6912). De cliënt ermee helpen dat hij zelf toch aan het stuur blijft en het stuur van hem overnemen waar dat echt nodig is, dat blijven voor de goede notaris kwaliteiten die buiten het bereik van de digitale wereld vallen. ■